

Skrivelse om uppföljning av beviljade trygghetsmedel

Skrivelse från Christofer Fjellner m.fl. (alla M)

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelsen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

I en skrivelse till kommunstyrelsen framför Christofer Fjellner, Annika Friberg och Kristina Lutz (alla M) frågor om trygghetsinvesteringar.

Skribenterna önskar en redovisning som visar vilka av de trygghetsinvesteringar som beviljades den 8 mars 2023 som har genomförts, hur projekten bidragit till ökad trygghet, hur mycket av de beviljade medlen som använts och vad som händer med eventuella överskott.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret bedömer att flera av skrivelsens frågor ingår i den översyn som pågår för att säkerställa att investeringarna gör mest nytta och ger mest effekt för medborgarna. Vidare framför stadsledningskontoret att det är svårt att mäta orsakssamband mellan en trygghetsinvestering och upplevelsen av trygghet och att isolera effekterna av en enskild trygghetsinvestering då en rad insatser för att öka tryggheten pågår i staden.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det offentliga rummet tillhör oss alla och har en påverkan på vår livskvalitet. Därför är det viktigt att alla – oavsett bostadsadress, ålder, kön, sexuell läggning eller funktionsnedsättning kan känna sig trygga överallt.

Om otryggheten är stor för att vistas i det offentliga rummet kommer många att begränsas i sin rörelsefrihet och ett fåtal ges rätten att dominera det offentliga rummet. I arbetet för trygga offentliga platser är det viktigt att ha flera perspektiv med

sig. Det gäller att arbeta för att öka den upplevda tryggheten samtidigt som man verkar för att försvåra och förhindra att faktiska brott sker i det offentliga rummet.

Därför arbetar staden med flera olika verktyg samtidigt för öka tryggheten. Platssamverkan, där stadens förvaltningar och bolag samarbetar med civilsamhälle och privata fastighetsägare, är ett arbetssätt som bidrar till att förebygga brott och öka tryggheten. Ett annat är arbetet för att minska antalet öppna drogsener och därmed minska antalet geografiska områden och platser med hög brottslighet. Under förra året togs fem platser i Stockholms stad bort från listan på öppna drogsener. Ett tredje verktyg som staden använder i det trygghetsskapande arbetet är de mobila ordningsvakterna och fältassistenter som rör sig i det offentliga rummet. Tyck-till-appen som möjliggör för stockholmarna att lämna in anmälningar på saker som behöver fixas i det offentliga rummet är central för att vi ska få rena och attraktiva stadsmiljöer. Trygghetsmedel som möjliggör stadsmiljöåtgärder som förebygger brott och bidrar till ökad trygghet, säkerhet och trivsel är viktiga och uppskattade av både medborgarna och de nämnder som söker medlen och genomför trygghetsinvesteringar.

I enlighet med budgetuppdraget som ligger för i år sker det en översyn av processen för ansökningar av trygghetsinvesteringsmedel för att säkerställa att investeringarna gör mest nytta och ger mest effekt för medborgarna. Under den här mandatperioden har stadsdelsnämndernas trygghetsarbete uppvärderats. Bland annat har det tydliggjorts i anvisningar för trygghetsmedel att det är centralt att facknämnder för en dialog med stadsdelsnämnderna innan ansökningar görs.

I övrigt vill vi hänvisa till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 13 november 2024

Karin Wanngård och Alexander Ojanne

Bilaga

Skrivelse om uppföljning av beviljade trygghetsmedel, dnr KS 2024/619-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarrådet Christofer Fjellner (M) enligt följande.

Vi tackar stadsledningskontoret för svaret på vår skrivelse, men tvingas tyvärr konstatera att våra frågor kring uppföljning och effekter av beviljade trygghetsåtgärder var befogade. Stadsledningskontoret skriver bland annat att orsakssamband är svårt att mäta, vilket för oss tydliggör problematiken i ansökningsprocessen där en del av bedömningen av naturliga skäl just handlar om hur den sökta åtgärden ska bidra till att öka tryggheten. Om detta inte kan mätas och följas upp på ett adekvat sätt så finns det ingen möjlighet att veta huruvida

stockholmarnas skattemedel används på ett effektivt och trygghetsskapande sätt i dessa fall.

Såväl stadsledningskontoret som de föredragande borgarråden hänvisar till den översyn som pågår för att säkerställa att investeringarna gör mest nytta och ger mest effekt för

medborgarna. Detta är ett uppdrag i budget 2024, som löper över helåret, och vi ser naturligtvis fram emot att ta del av översynen när den är klar och sammanställd. Med anledning av de oklarheter som verkar råda kring uppföljningen av trygghetsinvesteringarna, och utifrån svaren på våra specifika frågor, vill vi göra några medskick.

Enligt anvisningarna för trygghetsinvesteringar ska en uppföljningsrapport lämnas in senast sex månader efter en investering har slutförts. Det är för oss oklart i vilken form, och var, dessa rapporteras. Vi anser därför att dessa bör bli anmälningsärenden till ekonomi- och trygghetsutskottet. Stadsledningskontoret konstaterar även att det inte finns någon samlad slutrapport av de projekt som beviljades medel den 8 mars 2023, trots att det gått över ett och ett halvt år sedan dessa beviljades. Vi anser därför att översynen behöver analysera och föreslå förbättringar till uppföljning och återrapportering av beviljade trygghetsmedel.

I flera av ansökningarna anges att trygghetsvandringar eller trygghetsbesiktningar ska genomföras efter genomförd investering för att undersöka utfall. Detta behöver självklart också vara en del av en förbättrad uppföljning och återrapportering.

Det förvånar oss att det inte finns någon sammanställd rapportering avseende de trygghetsinvesteringar som beviljats i samband med verksamhetsplan 2023. Av rapporteringen i verksamhetsberättelsen 2023 framgår att cirka 80 mnkr beviljats för trygghetsinvesteringar avseende 2023, varav 70,3 mnkr har nyttjats. Det verkar därmed finnas 10 mnkr i beviljade trygghetsmedel för 2023 som inte har använts. Enligt stadsledningskontoret redovisas de medel som inte nyttjas som ett överskott för nämndens investeringsmedel. Här förväntar vi oss att översynen lämnar konkreta förslag på hur vi säkerställer att beviljade, men ej använda trygghetsmedel, verkligen används till trygghetsskapande åtgärder och inte hamnar på ett allmänt investeringskonto.

Ärendet

I en skrivelse till kommunstyrelsen av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Kristina Lutz (alla M) framförs frågor om de trygghetsinvesteringar som beviljats vid trygghets- och ekonomiutskottets sammanträde den 8 mars 2023. Syftet med trygghetsinvesteringar är att bidra till ökad trygghet. I skrivelsen uppmärksammas att kommunstyrelsen har ett uppdrag att se över processen för trygghetsinvesteringar för att säkerställa att de gör mest nytta för invånarna, vilket skribenterna är positiva till. Dock är de kritiska till att det inte finns någon samlad redovisning av beviljade trygghetsinvesteringar och önskar en redovisning av följande:

1. Vilka av projekten som beviljades medel den 8 mars 2023 har genomförts?
2. Hur har projekten bidragit till ökad trygghet?
3. Hur mycket av de beviljade medlen har använts, uppdelat per projekt?
4. Utifall alla projektmedel inte har använts, vad är skälen till det och vad händer med överskotten?

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Sedan 2018 finns möjlighet för samtliga nämnder i staden att ansöka om medel för att genomföra trygghetsinvesteringar i den fysiska miljön. Trygghetsinvesteringar är ett av stadens verktyg för att öka trygghet och minska brottslighet.

Som nämns i skrivelsen har kommunstyrelsen ett budgetuppdrag 2024 att se över processen för ansökningar av trygghetsinvesteringsmedel för att säkerställa att investeringarna gör mest nytta och ger mest effekt för medborgarna. I uppdraget kommer en översikt av genomförda trygghetsinvesteringar att genomföras för att få en tydlig bild av geografisk spridning, kostnader samt typ av investeringar. I uppdraget kommer även förflyttningar avseende trygghet att undersökas samt justeringar av processen att identifieras och föreslås. Stadsledningskontoret bedömer att flera av skrivelsens frågor ingår i arbetet med detta budgetuppdrag. Nedan besvaras frågorna från skribenterna.

1. Vilka av projekten som beviljades medel den 8 mars 2023 har genomförts?

Enligt anvisningarna för trygghetsinvesteringar ska en uppföljningsrapport lämnas in senast sex månader efter en investering har slutförts. I uppföljningsrapporten redovisas bland annat en beskrivning av slutresultat, ekonomiskt utfall och eventuell avvikelser mot kalkylerade utgifter samt eventuella avvikelser i projektets

genomförande. Någon samlad slutrapport av de projekt som beviljades medel den 8 mars 2023 finns inte i dagsläget.

Inom ramen för pågående budgetuppdrag har ett behov av att förbättra möjligheterna till ekonomisk uppföljning av respektive projekt identifierats. Denna del kommer fortsatt undersökas inom ramen för arbetet.

2. Hur har projekten bidragit till ökad trygghet?

När invånare, besökare, verksamheter och näringsliv gemensamt tar plats i det offentliga rummet bidrar det till att skapa platser som är trygga och attraktiva. I ansökningsprocessen görs en lokal analys av tryggheten där det tydligt ska framgå hur den föreslagna investeringen kan förväntas bidra till att åtgärda de problem som identifierats och på så vis bidra till att öka tryggheten. I samband med ansökan ska sökande nämnd även redogöra för hur trygghetsinvesteringen ska följas upp. I flera av ansökningarna anges att trygghetsvandringar eller trygghetsbesiktningar ska genomföras efter genomförd investering för att undersöka utfall.

Att mäta orsakssamband mellan en trygghetsinvestering och tryggheten på en plats, det vill säga om investeringen i själva verket har gett effekt, är svårt. Det beror dels på vilket material som finns att tillgå, men också vad det är för effekt som insatsen har för avsikt att uppnå. Handlar det om en allmän känsla av otrygghet kan det vara särskilt svårt med tanke på att otrygghet är flerdimensionellt och kan bero på en mängd olika faktorer. Därutöver är det svårt att isolera effekterna av en enskild trygghetsinvestering då en rad insatser för att öka tryggheten pågår parallellt i staden.

Att använda sig av enkätundersökningar är ett bra sätt att få en övergripande bild av hur ett geografiskt område upplevs. Staden genomför och har tillgång till flera olika typer av mätningar gällande otrygghet och brottslighet bland annat Stockholms stads trygghetsmätning, den regionala trygghetsmätningen, skolenkäter, data från Tyck till appen och medborgarundersökningen. Stadens trygghetsmätning, som genomförs vart tredje år sedan 2008, syftar till att ge kunskap om hur otrygghet och oro för brott, utsatthet för brott och upplevelser av olika typer av problem i stadens bostadsområden ser ut samt fördelar sig över stadens olika geografiska områden och grupper i samhället.

Förändringar avseende förflyttningar i trygghet är dessutom svåra att följa upp så nära inpå en genomförd investering. Hur uppföljningen kan förbättras ingår även inom ramen för det budgetuppdrag som kommunstyrelsen genomför under 2024.

3. Hur mycket av de beviljade medlen har använts, uppdelat per projekt?

Någon rapportering som endast avser de trygghetsinvesteringar som beviljats i samband med verksamhetsplan 2023 finns inte sammanställd. Däremot redovisar samtliga nämnder utfall avseende varje helår i samband med verksamhetsberättelsen. Av rapporteringen i verksamhetsberättelsen 2023 framgår att cirka 80 mnkr beviljats för trygghetsinvesteringar avseende 2023, varav 70,3 mnkr har nyttjats.

4. Utifall alla projektmedel inte har använts, vad är skälen till det och vad händer med överskotten?

Som redovisningen under punkt 3 ovan visar används större delen av beviljade projektmedel. Skälen till att samtliga projektmedel inte används varierar. I uppföljningsrapporter anges bland annat att en investering blev mindre kostsam än beräknat samt att arbetsmoment inte kunnat genomföras av olika skäl. De medel om inte nyttjas redovisas som ett överskott för nämndens investeringsmedel.

Stadsledningskontoret bedömer att skrivelsen är besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.